Nr 1759

av herr Jonasson m. fl.
i anledning av Kungl. Maj:ts proposition 1974:46 angående utveckling av ett informationssystem för miljövården, m. m.

Departementschefens förslag till informationssystem för miljövården inriktas mestadels på statistikproduktion på ett stort antal områden. Till detta kommer också ett basdatanät som skall innesluta undersökningar efter standardiserade metoder.

Vi måste naturligtvis ha ett mycket noggrant och utförligt underlag på miljövårdssektorn för att kunna få en effektiv miljövård. Vi hälsar därför med tillfredsställelse att en samlad information erhålls och att en löpande uppföljning av utvecklingstendenserna utförs.

Det finns emellertid en rad punkter som vi särskilt vill belysa. Frågan om administrationen av MI har man inte tagit ställning till och särskilt inte när det gäller de regionala och lokala förhållandena. Vi vill här betona att de resurser som redan finns på regional nivå hos länsstyrelserna utnyttjas.

När det gäller uppföljningen av den information som MI ger är både utredningen och departementschefen kortfattade. Målsättningen är naturligtvis att skapa ett informationssystem som skall ge en stor mängd data om miljösituationen. För att på ett effektivt sätt styra resurserna till de områden som kräver mest insamlingsarbete, bearbetning och analys borde emellertid miljövårdsarbetets målsättning ha klargjorts utförligare.

Vi måste ha klart för oss grundprincipen att vi har som högsta målsättning att undanröja orsakerna till att registreringen av gifter o. d. över huvud taget behövs. Det vill säga att det primära är att undvika att använda produkter och ämnen som ger skadlig verkan. Det får inte bli så att miljövårdens informationssystem blir ett alibi för att inte vidtaga kraftfulla åtgärder mot skadliga ämnen. Naturligtvis är den egentliga målsättningen den rakt motsatta, men resultatet kan lätt bli en sorts tillfredsställelse med att man har registrerat effekterna och därmed har en siffermässig kontroll utan att fördenskull gå vidare med åtgärder.

Det finns också alltför stora risker att man sätter in en symtombehandling i stället för orsaksbehandling.

En av de grundläggande principerna i MI-uppbyggnaden är att information som förväntas få större betydelse för annat ändamål än kontroll av miljön faller utanför MI. I propositionen betonas också vikten av en samordning mellan olika informationssystem som är av betydelse för miljökontroll.

Vi anser att man inte har berört dessa samordningsproblem i tillräcklig utsträckning. De informationssystem som har sin huvudsakliga inriktning

på andra områden än just miljökontroll kan vara svåra att samordna med MI utan att först göra bland annat justeringar av vilka uppgifter som skall samlas in. Ser man till exempel på de informationssystem som finns inom sjukvårdssektorn finner man att de är rikt varierande. Socialstyrelsen, Spri och landstingen har i många fall olika uppbyggnad av sin statistikproduktion. Av denna anledning är det mycket väsentligt att samordningssträvanden snarast kommer till stånd för att MI skall kunna utnyttja den statistik som finns om sjukdomstillstånd. Det har visat sig att många sjukdomar kan direkt hänföras till användningen av miljögifter, varför vi mycket starkt vill poängtera MI:s sammankoppling med uppgifter över sjukdomstillstånd.

Den allvarligaste bristen i propositionen om miljövårdens informationssystem är de oklarheter som föreligger när det gäller analysen av det insamlade informationsmaterialet. På samma sätt saknas en diskussion och plan för hur åtgärder skall vidtagas inom miljövårdsområdet. Det ingår visserligen inte i MI att vidtaga åtgärder, men naturligen borde samtidigt med uppbyggnaden av ett stort informationssystem för miljövården resurser för åtgärder också tillföras. Det är helt obestridligt att MI behövs och samtidigt är det lika nödvändigt att kraftfulla insatser görs för att analysera miljösituationen och utarbeta åtgärder.

Redan i dagsläget, förutom de uppgifter MI i framtiden ger oss, är det nödvändigt att stora resurser tillförs miljövårdsområdet.

I anslutning till anslagen för statens naturvårdsverk och miljövårdsforskning vill vi yrka på förhöjda anslag. För naturvårdsverket är det bland annat behovet av utvidgad verksamhet för vattenfrågor, luftvård, renhållnings- och avfallsfrågor, undersökningslaboratoriet, omgivningshygieniska avdelningen samt arvoden och ersättning för konsult- och andra uppdrag, som kräver utökade medel. Medel uppgående till 2,5 milj. kr. bör tillföras naturvårdsverket utöver det i propositionen angivna för att i någon mån tillfredsställa de behov som i dag föreligger. När det gäller miljöforskning vill vi yrka på 2,0 milj. kr. utöver departementschefens förslag, vilka skall användas bland annat till undersökningar angående de biologiska effekterna av biocider och andra miljögifter. Vattenvårdsområdet, avloppsrenings- och slamfrågor, luftvårds- och bulleromrädet är andra sektorer som kräver utvidgade resurser.

Med hänvisning till det anförda hemställer vi

att riksdagen vid sin behandling av proposition 1974:46 angående informationssystem för miljövården beslutar

1. att till *Statens naturvårdsverk* för budgetåret 1974/75 anvisa ett med 2 500 000 kr. förhöjt förslagsanslag av 32 138 000 kr.,

2. att till *Miljövårdsforskning* för budgetåret 1974/75 anvisa ett med 2 000 000 kr. förhöjt reservationsanslag av 25 645 000 kr.

Stockholm den 16 april 1974

BERTIL JONASSON (c)

ALMA OLSSON (c)
i Helsingborg

ARNE PERSSON (c)
i Heden

MÄRTA FREDRIKSON (c)

INGEGÄRD OSKARSSON (c)

ERIK JOHANSSON (c)
i Hållsta

GOTAB 74 7457 Stockholm 1974